

SENASTE NYTT FRÅN STIFTELSEN LIVSLUSTS HEM OCH YRKESKOLA FÖR FÖRÄLDRALÖSA UNGDOMAR I LETTLAND

Social misär i Lettland – Livslust hjälper utsatta tonåringar

Lettland är nu medlem i EU, men bakom den fasad som turister ser, finns fortfarande en utbredd misär. I en artikel i Svd den 24 april i år berättas om usla förhållanden för dem som befinner sig på samhälls botten. Satsningarna på social verksamhet täcker inte tillräckligt sevis behoven bland de många som lever i fattigdom, framför allt arbetslösa, ensamstående mödrar, pensionärer och kringdrivande barn och ungdomar. Dessvärre kan man konstatera att den sociala sektorn drabbats av nedskärningar i stället för befogade öknings. På grund av usla hemförhållanden, ofta med utslagna alkoholiserade föräldrar, väljer många barn att klara sig själva. De flyttar ut på gatorna, där man också finner tidigare barnhemsbarn, som inte har någon annanstans att ta vägen efter vistelsen på institutionerna. Diana Vasilane driver ett gatubarnscenter i Riga, med visst stöd från Livslust. Hennes resurser är ytterst små och stället är i bedrövligt skick. Enligt Diana har det aldrig varit så illa som nu. Dels ökar antalet gatubarn hela tiden och dels utsätts de för fler och allvarigare faror. Inte minst ökar utnyttjandet av små barn och tonåringar av sexturister. Ett annat hot mot skyddslösa unga är den ökande handeln med kvinnor och barn, s.k. trafficking. Enligt barnläkaren Ragnar Tunell, som deltog i en panel under Sidans Baltikumvecka 19-23 april, står Lettland inför ett nytt gigantiskt problem; det är den snabba spridningen av HIV, vilket han menar snart kommer att överskugga de flesta andra problem och kosta staten enorma summor.

Livslusts elever kommer ur just dessa grupper av utsatta ungdomar utan framtidshopp. Vi arbetar enträget vidare för att finansiera driften av vår yrkesskola där dessa unga får yrkesutbildning och rehabilitering från sin svåra uppväxt. Livslust vill ge så många som möjligt förutsättningar att kunna leva ett normalt liv och försörja sig genom eget arbete.

Kortkort om Lettland:

Självständigt 1991. Republik. 2,4 miljoner invånare. Huvudstad Riga. Drygt halva befolkningen är letter, övriga till övervägande

delen ryssar. Genomsnittslön 2004: 244 lats = ca 3416 SEK.

Minimipension: 60 lats = ca 840 SEK. BNP per capita: Ca 28.000 SEK (i Sverige 205.000 SEK).

Mer om Lettland finns på följande hemsidor: www.spf.gov.lv (endast lettiska), www.lm.gov.lv och www.stockholm.am.gov.lv (Lettlands Ambassad i Stockholm). Ni är också välkomna att ringa oss på 08-660 77 84 så berättar vi mer om Livslust och försöker stå till tjänst med adresser där ni kan finna annan information.

Informationsdag i Aizupe

Den 31 mars kom personal från socialkontor, barnhem och skolinstitutioner till Aizupe, för att se vad Livslust har att erbjuda när det gäller utbildning och social rehabilitering. Drygt sextio besökare visades runt i klassrum, verkstäder och bostäder och fick träffa personal och nuvarande elever. Den årliga informationsdagen är ett sätt att nå ut till ansvariga för barn och ungdomar ur Livslusts målgrupp. Genom personlig kontakt med skolpersonal och socialarbetare når vi de ungdomar som är i störst behov av Livslusts utbildning. Efteråt kom det in ett femtiotal ansökningar och den 29 april var det Öppet Hus för alla sökande. Då fick ungdomarna själva se skolan och bestämma sig för om de fortfarande ville börja. Att gå på Livslusts skola är frivilligt och det är ungdomarna själva som avgör om de vill söka eller inte.

Information för blivande elever

Livslusts anda

“Varm mänsklig samvaro, kunskap, självkänsla, självförtroende, kreativitet, ansvar, initiativ, samarbete” Livslusts verksamhet bygger på att alla inblandade agerar utifrån vissa gemensamma värderingar. Dessa illustreras av ovanstående nyckelord, som på lettiska sitter uppspikade på väggen i skolan. All personal på skolan är lettisk. De brukar säga att det är innebörden i dessa nyckelord, som skiljer andan vid Livslusts skola från andan i andra lettiska skolor. Och de vet vad de talar om efter sin uppväxt i det sovjetiska samhället. De har upplevt ett samhälle där människor inte litar på varandra, där handikappade göms undan och där utslagna inte förväntas kunna resa sig. Livslust visar att pojkar och flickor, som kommer från samhällets allra lägsta skikt, kan bli fullvärdiga samhällsmedborgare om bara någon tror på dem och de får lämpliga förutsättningar.

Viktigt att grundlägga sunda vanor

Skolans rektor Edijs Petersons, som är idrottslärare i grunden, vill att eleverna ska förstå vikten av sunda vanor. Han insåg själv betydelsen av att vara ett gott föredöme och slutade röka för några år sen. Han började också träna löpning med sikte på att delta i tävlingslopp. Resultatet har blivit att hela skolans område är rökfritt. De som ändå röker, måste gå långa vägar till en rökruta. Och flera av eleverna har börjat löpträna. I år har Edijs tillsammans med sina elever Sandris och Liga sprungit ett lopp på 23 km mellan Otepa och Elva i Estland. Sandris hade bättre resultat än Edijs. Sånt ger näring åt självförtroendet. Olika sportaktiviteter tillhör vardagen på skolan och de allra flesta deltar med liv och lust. För dem som inte är lagda åt att idrotta finns musik, körsång, teater och olika slags hantverk att syssla med på fritiden. Den 27 januari åkte alla eleverna till Ventspils för att se en basketmatch. Veckan den 2-10 februari hade temat HÅLSA. Här slogs ett extra slag för sport och jogging och ungdomarna fick lära sig om hälsosam mat och hur man kan göra egna nyttiga örtteer. Den 13 mars var eleverna med vid en rockkonsert i den närmaste lilla staden Kandava.

Sandris inför halvmaran

Liga tar gitarrlektioner

Livslusts elever gläds åt att få ge

Samarbetet med barnhemmet Dzirciems, som sker med stöd av SEB Finans, har blivit en etablerad del av livet i Aizupe. Livslusts elever, varav många själva vuxit upp på barnhem, tycker att det är roligt att kunna hjälpa. Det började med att byggeleverna reparerade några rum och att sömmerskeeleverna sydde en kudde till varje barn och gardiner. Sedan har det fortsatt med gemensamma fester, sportaktiviteter och lägerverksamhet. I julas åkte elever från Livslust till Dzirciems och delade ut kläder och julklappar som samlats in av personal vid Förenade Liv. I mars bjöds barnen på teater i Riga. I samband med den gemensamma påskfesten fick barnen på barnhemmet varsin filt. Alla 150 filtarna hade sytts i vår syverkstad av fleece som skänkts av Snickers Workwear. I maj arrangerades en dansfestival hos Dzirciems med danskollektiv från flera orter.

Stipendier från Constantinerorden

Constantinerorden i Sverige har instiftat tre stipendier till Livslustelever, som ska delas ut i slutet av vårterminen varje år. Stipendierna, som är på vardera 100 EURO, går till en pojke och en flicka som utmärkt sig i skolarbetet under året, och till den som av alla elever röstas fram som bästa kamrat. För att bli bästa kamrat ska man vara hjälpsam och visa respekt och tolerans gentemot övriga elever. I år fick Kaspars Ansons och Liga Grauda stipendierna för bästa elever och Inga Liepinlauska valdes till bästa kamrat.

Byte på posten som jordbruksledare

Kaspars Pavars, som under åtta år varit ledare för Livslusts jordbruk och lärare för jordbruksleverna, har bestämt sig för att fortsätta sin utbildning och ägna sig åt annan verksamhet. Det är tråkigt för oss för Kaspars har skött sin uppgift med stort ansvar och dessutom varit en populär lärare och kollega. Han ersätts med Andris Fogelis, som började i maj och som går parallellt med Kaspars under sommaren. Han kommer att få stor hjälp av Livslusts bägge svenska jordbrukskonsulter, Göran Pettersson och Christian Örup, som bistår med värdefulla råd och analyser helt på frivillig basis.

Stort tack till Mia Stigen-Brannerydh

Livslust riktar ett stort tack till Mia, som på frivillig basis haft hand om vår redovisning under tre och ett halvt år. Vi har alla känt ett stort förtroende och glatt oss åt att ha Mia i vårt gäng. Det känns vemodigt att hon lämnar oss men vi är oerhört tacksamma för den insats hon gjort för Livslust och vi önskar henne all framgång. Vi välkomnar Eva Leufvén, som tar över ansvaret efter Mia med början i sommar.

Telia Fördel fortsätter att stödja Livslust

Telias kunder har genom Telia Fördels-programmet möjlighet att skänka bonuspoäng till Livslust. Dessa omvandlas till kontanter, som sätts in på Stiftelsen Livslust-fondens konto. Telia Fördel har 1.200.000 kunder, som alla får Fördelskatalogen tre gånger om

året. Information om Livslust når på detta sätt ut till ett stort antal människor. Förutom en kort sammanfattning i varje nummer förekommer även längre mer omfattande artiklar om verksamheten i Lettland. Till vår stora glädje och tacksamhet är det många som väljer att ge sina poäng till Livslust.

Alla deltar i den årliga städningen runt husen

Stort tack till Peter Karlsson & Blå Grodorna !

Den 19 april gav Peter Karlsson en välgörenhetsföreläsning för Livslust på Scalateatern. Det blev på alla sätt en lyckad tillställning. I den fullsatta salongen fanns Livslusts beskyddare drottning Silvia tillsammans med nya och gamla Livslust-vänner. I den vackra kvällen kunde publiken i pausen mingla ända ut på gatan med korvmacka och något gott att dricka. Peter Karlsson är en unik artist, som fascinerar med sin musikalitet och sitt fantastiska historieberättande och får alla på gott humör. Föreläsningen gav ett netto på 254.000,- till Livslusts verksamhet. Vi vill också passa på att tacka Scalateatern och de som skänkte mat, dryck och trycksaker – Essen, Brommatryck, Svenskt Papper, Vin & Sprit (Rabiegaviner), Spendrups, Bröderna Park och Gustafs Korv.

Ungdomar till Sverige i sommar

Vattenfall fortsätter att stå för resekostnaderna i samband med elevernas ferieveckor i Sverige under sommaren. I sommar kommer femton elever. De flesta bor två tillsammans vilket är en fördel då de kan få stöd av varandra. Det är nämligen litet si och så med kunskaperna i engelska. Alla filmer de ser på TV och bio är dubbade till lettiska eller ryska eller ibland bägge språken på en gång. Därför hör man inte engelska i vardagen på samma sätt som man gör i Sverige. De elever som ska till Sverige går en särskild kurs där de tränar extra på de allra vanligaste orden och uttrycken så att de ska kunna kommunicera åtminstone någotsånär med sina svenska värdar.

Händelser i korthet

- Alla eleverna har vaccinerats mot influensa och TBE.
- Elevkåren har valt Gita Liepinlauska till sin representant i skolans ledningsgrupp.
- Ansökan om ackreditering av snickarassistent-utbildningen har lämnats in. Utbildningarna för sömmerskor, köksassistenter och jordbruksarbetare är redan ackrediterade av lettiska staten.
- Två av jordbrukseleverna har tagit traktörkörkort. Studieresor: Byggleverna till en utställning i Riga om nyheter inom material och metoder; jordbrukseleverna har sett på nyheter inom maskiner och utrustning; sömmerskeeleverna till mässan "Stils un Mode" och yrkesskola nr 34 i Riga.
- Den 30 april årlig städningen av trädgården.
- Fester: Nyårsfest, Valentin-firande och påskfest tillsammans med barnen från Dzirciems.
- Veckan den 15–19 mars hade temat HISTORIA.
- Gästföreläsare har talat om HIV, droger, graviditet, EU och Första hjälpen.
- Snickeriet har fått en lackeringsverkstad i och med ombyggnaden av en vedtork. En ny bandsåg har köpts av medel från Voith Turbo AB.
- Vete, ärtor, raps och potatis har såtts och vi ser fram emot en riklig skörd.
- Cafélokalen har hyrts ut vid femton tillfällen hittills i år. Kökseleverna står för matlagning och servering vid dessa olika familjeevenemang.
- Julförsäljningen av Livslusts produkter hos Länsförsäkringar, Vattenfall och Electrolux gav ett mycket bra bidrag till verksamheten.
- SEB Finans skänkte en musikanläggning som kommer till flitig användning på diskotekskvällar och andra evenemang och handskar till alla i julklapp.
- Handelsbankens Fadderbarnsfond skänkte i vintras pengar till ishockeyklubb och skydd.

Försäljning av Livslust-produkter hos Electrolux

Tips på sommarpresenter tillverkade av Livslusts elever:

- Förkläde kockmodell "Edijs" – blåvit, grönvit, gulvit, rödvit randig bomull. Pris 175,-
- Förkläde Carl Larson-modell "Silvia" – blåvit, grönvit, rödvit-randig bomull. Pris 350,-
- Skopåse dam, blåblommig bomull, fodrad. Pris 150,-; Skopåse herr, brun eller svart bomull. Pris 60,-
- Babyfiltar i röd eller blågrå fleece, 80x100 cm. Pris 60,-
- Skärbräda med handtag, ask. Pris 120,-

Alla priser inkl. moms, exkl. frakt. Finns på lager i Stockholm för omedelbar leverans

Hjälp oss att hjälpa

Du kan göra en insats för Lettlands utsatta ungdomar genom en gåva till Livslust verksamhet. Alla bidrag är välkomna antingen du väljer att bli LIVSLUST-FADDER och betala in ett valfritt belopp varje månad, SOMMARFAMILJ och ta emot ungdomar på sommaren, eller om du väljer att ge ett enstaka BIDRAG. Om du vill veta mer är du välkommen att ringa Elisabeth Melin på 08-660 77 84.

Ett stort och varmt tack till alla som troget stöder Livslusts arbete med utsatta ungdomar i Lettland!

Stiftelsen Livslust

Box 29092, 100 52 Stockholm. Tel/fax 08-660 77 84. E-mail: livslust@telia.com Hemsida: www.livslust.com

Org.nr. 802018-1064. Postgiro 90 07 42-8

Projektledning: Kerstin Nordin, Elisabeth Melin. Projektledning ekonomi: Eva M. Christensson. Ekonomiassistent: Mia Stigen-Brannerydh.

Produktutveckling: Eva Martinsson. Revisorer: KPMG.

Styrelse: Kerstin Nordin, ordf., Eva Christensson, Laila Freivalds, Rikard Josefson, Christer Magnusson, Elisabeth Melin, Torbjörn Torell

Beskyddare: HM Drottning Silvia Samarbetspartners: Electrolux, Essen, KPMG, Länsförsäkringar, Oriflame Cosmetics, SEB Finans,

Snickers Workwear, Telia, Vattenfall

